

Kdy se má podat žádost o předčasný důchod, aby nedošlo k vyššímu krácení?

Pokud občané splní podmínky pro nárok na předčasný důchod a projeví zájem o jeho přiznání dle předpisů účinných do 31. 12. 2011, musí žádost o přiznání tohoto důchodu uplatnit **nejpozději do 31. 12. 2011.**

PŘÍKLAD VÝPOČTU PŘEDČASNÉHO STAROBNÍHO DŮCHODU PŘIZNANÉHO OD DATA SPADAJÍCÍHO DO OBDOBÍ

• od 1. 1. 2012

Pojištěnec požádal o přiznání předčasného starobního důchodu o 910 dnů dříve než dosáhne důchodového věku, tzn. za prvních 360 dnů se důchod sníží o 4 x 0,9 % výpočtového základu, tj. o 3,6 % výpočtového základu, za 361. den až 720. den se procentní výměra sníží o 4 x 1,2 % výpočtového základu, tj. o 4,8 % výpočtového základu, a za zbývajících 190 dnů se procentní výměra sníží o 3 x 1,5 % výpočtového základu, tj. o 4,5 % výpočtového základu, takže celkové snížení procentní výměry bude činit 12,9 % výpočtového základu.

• do 31. 12. 2011

Pojištěnec požádal o přiznání předčasného starobního důchodu o 910 dnů dříve než dosáhne důchodového věku, tzn. za prvních 720 dnů se důchod sníží o 8 x 0,9 % výpočtového základu, tj. o 7,2 % výpočtového základu, a za zbývajících 190 dnů se procentní výměra sníží o 3 x 1,5 % výpočtového základu, tj. o 4,5 % výpočtového základu, takže celkové snížení procentní výměry bude činit 11,7 % výpočtového základu.

Jakým způsobem se změny dotknou pozůstalostních důchodů?

Dochází ke zrušení ustanovení o jednorázové výplatě 12 měsíčních splátek důchodu, na které dosud měla vdova nebo vdovec nárok ke dni zániku nároku na vdovský nebo vdovecký důchod v důsledku uzavření nového manželství (tzv. odbytné). Zkracuje se doba stanovená pro opětovný vznik nároku na vdovský a vdovecký důchod, a to z nynějších pěti let na dva roky. Toto pravidlo se bude týkat až občanů, kterým vznikl nárok na vdovský nebo vdovecký důchod po 31. 12. 2011.

Další informace o důchodovém pojištění lze nalézt současně na www.cssz.cz nebo www.mpsv.cz.

Informace rovněž podávají každý všední den okresní správy sociálního zabezpečení, v Praze PSSZ, v Brně MSSZ. Dále informační kancelář pro oblast důchodového pojištění při ústředí ČSSZ v ul. Křížová 25 v Praze a také telefonní informační linka (call centrum) důchodového pojištění - 257 062 860. Kontakty a úřední hodiny jsou dostupné na www.cssz.cz/cz/kontakty/.

Uvedené informace jsou zjednodušené.

Úplné informace jsou uvedeny v právním předpise nebo je na základě podrobnosti ke konkrétní situaci vysvětlí pracovníci okresních správ sociálního zabezpečení.

Vydala ČSSZ v červenci 2011.

DŮCHODOVÝ VĚK POJIŠTĚNCŮ NAROZENÝCH V OBDOBÍ MEZI LETY 1936 AŽ 1977

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

MALÁ DŮCHODOVÁ REFORMA V OTÁZKÁCH A ODPOVĚDÍCH

*** OD 30. 9. 2011 ZMĚNA VE VÝPOČTU DŮCHODU ***
*** OD 1. 1. 2012 DALŠÍ ZMĚNY V DŮCHODOVÉM POJIŠTĚNÍ ***

ZMĚNY OD 30. 9. 2011

Proč se mění způsob stanovení výše starobního důchodu?

Ke změně ve výpočtu starobních důchodů dochází v reakci na nález Ústavního soudu ČR, který zrušil dosavadní způsob redukce osobního vyměřovacího základu, upravený v ustanovení § 15 zákona o důchodovém pojištění (z. č. 155/1995 Sb. ve znění účinném do 29. 9. 2011).

Co se mění?

Zavádí se třetí redukční hranice, jejíž výše odpovídá čtyřnásobku průměrné mzdy. Způsob stanovení výše důchodu spočívá ve změně tzv. redukce osobního vyměřovacího základu (OVZ), zjednodušeně měsíčního průměru příjmů získaných za dobu pojištění od roku 1986. V období od 30. 9. 2011 do 31. 12. 2011 se výpočtový základ určený redukcí OVZ stanoví tak, že:

- do částky první redukční hranice (44 % z průměrné mzdy) se započítá 100 % (do 29. 9. 2011 se započítává také 100 %),
 - z částky nad první redukční hranici do druhé redukční hranice (116 % průměrné mzdy) se započítá 29 % (do 29. 9. 2011 se započítává 30 %),
 - z částky nad druhou redukční hranici do třetí redukční hranice (400 % průměrné mzdy) se započítá 13 % (do 29. 9. 2011 se započítává 10 %),
 - z částky nad třetí redukční hranici se počítá 10 %.
- Redukční hranice stanoví speciální vyhláškou MPSV.

Koho se změna ve výpočtu starobního důchodu budete týkat?

Nově se budou počítat starobní důchody těm občanům, kterým bude důchod **přiznán po 29. 9. 2011**. Tato změna se **nevztahuje na důchody již nyní přiznané (vyplácené), ani na důchody, které budou přiznány zpětně** od data spadajícího do období **před 30. 9. 2011**. Požádá-li občan, kterému vznikl nárok na důchod před 30. 9. 2011, o přiznání důchodu k tomuto nebo pozdějšímu datu, bude výše jeho důchodu stanovena podle právní úpravy účinné od 30. 9. 2011. A to i v případě, že pro občana nebude tento způsob výpočtu příznivý. Pokud se občan rozhodne pracovat po vzniku nároku na důchod bez jeho pobírání, je vhodné uvážit volbu data přiznání důchodu.

Rok narození	Důchodový věk činí (roků + kalendářních měsíců) u					
	mužů	žen s počtem vychovaných dětí				
		0	1	2	3 a 4	5 a více
1936	60+2	57	56	55	54	53
1937	60+4	57	56	55	54	53
1938	60+6	57	56	55	54	53
1939	60+8	57+4	56	55	54	53
1940	60+10	57+8	56+4	55	54	53
1941	61	58	56+8	55+4	54	53
1942	61+2	58+4	57	55+8	54+4	53
1943	61+4	58+8	57+4	56	54+8	53+4
1944	61+6	59	57+8	56+4	55	53+8
1945	61+8	59+4	58	56+8	55+4	54
1946	61+10	59+8	58+4	57	55+8	54+4
1947	62	60	58+8	57+4	56	54+8
1948	62+2	60+4	59	57+8	56+4	55
1949	62+4	60+8	59+4	58	56+8	55+4
1950	62+6	61	59+8	58+4	57	55+8
1951	62+8	61+4	60	58+8	57+4	56
1952	62+10	61+8	60+4	59	57+8	56+4
1953	63	62	60+8	59+4	58	56+8
1954	63+2	62+4	61	59+8	58+4	57
1955	63+4	62+8	61+4	60	58+8	57+4
1956	63+6	63+2	61+8	60+4	59	57+8
1957	63+8	63+8	62+2	60+8	59+4	58
1958	63+10	63+10	62+8	61+2	59+8	58+4
1959	64	64	63+2	61+8	60+2	58+8
1960	64+2	64+2	63+8	62+2	60+8	59+2
1961	64+4	64+4	64+2	62+8	61+2	59+8
1962	64+6	64+6	64+6	63+2	61+8	60+2
1963	64+8	64+8	64+8	63+8	62+2	60+8
1964	64+10	64+10	64+10	64+2	62+8	61+2
1965	65	65	65	64+8	63+2	61+8
1966	65+2	65+2	65+2	65+2	63+8	62+2
1967	65+4	65+4	65+4	65+4	64+2	62+8
1968	65+6	65+6	65+6	65+6	64+8	63+2
1969	65+8	65+8	65+8	65+8	65+2	63+8
1970	65+10	65+10	65+10	65+10	65+8	64+2
1971	66	66	66	66	66	64+8
1972	66+2	66+2	66+2	66+2	66+2	65+2
1973	66+4	66+4	66+4	66+4	66+4	65+8
1974	66+6	66+6	66+6	66+6	66+6	66+2
1975	66+8	66+8	66+8	66+8	66+8	66+8
1976	66+10	66+10	66+10	66+10	66+10	66+10
1977	67	67	67	67	67	67

Jaký dopad bude mít tzv. malá důchodová reforma na občany? Občané, zejména ti s nízkými příjmy (do cca 10 900 Kč/měsíc), se nemusejí obávat, že v důsledku tzv. malé důchodové reformy jim budou vyměřeny podstatně nižší důchody. Výše jejich důchodu se užitím nového způsobu redukce OVZ nezmění. Při použití nového způsobu redukce OVZ v souladu s požadavkem Ústavního soudu ČR se pozitivní efekt projeví u občanů s měsíčním příjmem přesahujícím cca 34 000 Kč. U občanů, jejichž měsíční příjem je v rozmezí od cca 10 900 Kč do cca 34 000 Kč, dochází ke snížení výše důchodu v rozmezí od 1 Kč do max. cca 170 Kč.

Důchodového věku dosahují ještě za účinnosti staré právní úpravy. Pokud si nechám důchod přiznat až od data účinnosti nové právní úpravy, bude ČSSZ provádět srovnávací výpočet, tj. zkoumat, zda by důchod vypočtený podle staré právní úpravy nebyl výhodnější?

Srovnávací výpočet se neprovádí. Právní úprava takový postup neumožňuje. ČSSZ ze zákona musí respektovat požadavek žadatele o důchod a výpočet důchodu provést vždy k datu, od něhož má být důchod přiznán. Občan však může do 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí o přiznání důchodu písemně požádat ČSSZ o změnu data přiznání důchodu nebo jeho výplaty. Tuto žádost může podat dvakrát.

Je časově omezen termín podání žádosti o důchod, který má být vypočten „postaru“?

Není nutné spěchat s uplatněním žádosti ještě před 30. 9. 2011, je-li požadován výpočet důchodu podle dosavadních předpisů. Jsou-li podmínky nároku na starobní důchod splněny **před 30. 9. 2011, je datum přiznání důchodu rozhodujícím kritériem**, které určí pravidla pro výpočet výše důchodu. Důchod může být přiznán kdykoliv zpětně, jeho výplata pak nejvýše 5 let zpětně od data uplatnění žádosti.

Platí to i v případě předčasných starobních důchodů?

Občané, kteří uplatňují žádost o **předčasný starobní důchod** musí počítat s tím, že tento důchod **lze přiznat nejdříve ode dne podání žádosti**. Pokud by tedy požadovali přiznání důchodu před 30. 9. 2011, museli by uplatnit žádost též před tímto dnem.

Jak bude reformou ovlivněn důchod osob samostatně výdělečně činných (OSVČ)?

Podmínky se pro OSVČ upravují shodně jako u zaměstnanců. Důchody OSVČ se vypočítávají tak, že za roční příjem za jednotlivé roky se u OSVČ pro výpočet důchodu považuje roční vyměřovací základ, ze kterého za daný kalendářní rok bylo zapláceno pojistné na důchodové pojištění.

Důchodového věku dosahují až za účinnosti změn. Mám možnost získat důchod vypočtený podle pravidel účinných do 29. 9. 2011?

V takovém případě již bude řádný starobní důchod vyměřen podle právní úpravy účinné od 30. 9. 2011. Výpočtu podle pravidel účinných do 29. 9. 2011 je v takovém případě možno dosáhnout jen podáním žádosti o přiznání předčasného starobního důchodu k datu spadajícímu do období před 30. 9. 2011. Tento důchod by byl však krácen za tzv. předčasnost.

Pokud si nechám přiznat předčasný starobní důchod včetně výplaty od data spadajícího do období účinnosti staré právní úpravy, bude jeho výše příznivější, než výše řádného starobního důchodu vypočteného podle nových pravidel?

Pokud by byl předčasný starobní důchod přiznáván před dovršením důchodového věku o necelých 90 dnů, nelze vyloučit, že jeho výše stanovená podle právní úpravy účinné do 29. 9. 2011 by byla příznivější, než výše řádného starobního důchodu stanovená po účinnosti změn od 30. 9. 2011. Předčasné starobní důchody přiznané před dovršením důchodového věku o více jak 90 dnů nedosáhnou výše řádného starobního důchodu vypočteného podle nových pravidel (negativní vliv předčasnosti na výši důchodu je větší, než negativní vliv nové právní úpravy).

Je možné předběžně zjistit, zda v konkrétním případě bude výhodnější výpočet „ponovu“ nebo „postaru“? Kde lze získat informativní výpočet důchodu?

Ministerstvo práce a sociálních věcí na svých internetových stránkách – www.mpsv.cz/cs/2435 – umístilo **důchodovou kalkulačku**, kterou lze provést orientační výpočet důchodu podle dosavadní i nově připravované právní úpravy. **Předběžný výpočet** provedený důchodovou kalkulačkou je **pouze orientační**. V případech, kdy to provozní podmínky umožňují, může okresní správa sociálního zabezpečení, v Praze Pražská, v Brně Městská, vyjít klientům vstříc a provést informativní výpočet důchodu. Ten však není právně závazný, protože řada skutečností rozhodných pro stanovení výše důchodu se zohledňuje až po jejich doložení při sepisování žádosti o přiznání důchodu.

Co potřebuji znát pro informativní výpočet důchodu?

Pro informaci, jaké doby pojištění má ČSSZ ve své evidenci a jaké vyměřovací základy a vyloučené doby jim odpovídají, je možno požádat o vyhotovení informativního osobního listu důchodového pojištění (IOLDP). Žádost se podává písemně na adresu ČSSZ – Odbor správy údajové základny, Křížová 25, 225 08 Praha 5 s uvedením rodného čísla. ČSSZ zašle IOLDP nejpozději do 90 dnů od podání žádosti. Údaje z IOLDP se dosazují do kalkulačky pro výpočet důchodu.

PŘÍKLAD VÝPOČTU DŮCHODU PŘIZNANÉHO OD DATA SPADAJÍCÍHO DO OBDOBÍ

• **od 30. 9. 2011**

Pojištěnec získal 44 celých roků pojištění a jeho OVZ za rozhodné období od roku 1986 do roku 2010 činí 35 000 Kč. Výpočtový základ určený redukcí OVZ se zjistí tak, že z částky do první redukční hranice (44 % průměrné mzdy = 10 886 Kč) se započte 100 %, z částky nad první redukční hranici do druhé redukční hranice (116 % průměrné mzdy = 28 699 Kč) se započte 29 %, z částky nad druhou redukční hranici do třetí redukční hranice (400 % průměrné mzdy = 98 960 Kč) se započte 13 % a z částky nad třetí redukční hranici se započte 10 %.

Výpočtový základ se tedy stanoví tak, že se částka 10 886 Kč počítá v plné výši, z rozdílu částek 28 699 Kč a 10 886 Kč, tedy z částky 17 813 Kč se započte 29 % (5 166 Kč) a z rozdílu částek

28 699 Kč a 35 000 Kč, tedy z částky 6 301 Kč se započte 13 % (820 Kč). Výpočtový základ tedy činí 16 872 Kč. Procentní výměra starobního důchodu za 44 celých roků pojištění činí **11 136 Kč** [66 % (44 x 1,5 %) z 16 872 Kč].

• **do 29. 9. 2011**

Pojištěnec získal 44 celých roků pojištění a jeho OVZ za rozhodné období od roku 1986 do roku 2010 činí 35 000 Kč. Výpočtový základ určený redukcí OVZ se zjistí tak, že z částky do první redukční hranice (11 000 Kč) se započte 100 %, z částky nad první redukční hranici do druhé redukční hranice (28 200 Kč) se započte 30 % a z částky nad druhou redukční hranici se započte 10 %.

Výpočtový základ se tedy stanoví tak, že se částka 11 000 Kč počítá v plné výši, z rozdílu částek 28 200 Kč a 11 000 Kč, tedy z částky 17 200 Kč se započte 30 % (5 160 Kč) a z rozdílu částek 28 200 Kč a 35 000 Kč, tedy z částky 6 800 Kč se započte 10 % (680 Kč). Výpočtový základ tedy činí 16 840 Kč. Procentní výměra starobního důchodu za 44 celých roků pojištění činí **11 115 Kč** [66 % (44 x 1,5 %) z 16 840 Kč].

Jak se bude zvyšovat věk pro odchod do důchodu?

Nová právní úprava stanoví další **zvyšování důchodového věku** i po dosažení věku 65 let. U občanů narozených:

- v období mezi lety **1936 až 1977** se stanoví důchodový věk podle dále uvedené **tabulky** (součástí zákona o důchodovém pojištění),
- **po roce 1977** se důchodový věk stanoví tak, že se k věku 67 let přičte takový počet kalendářních měsíců, který odpovídá dvojnásobku rozdílu mezi rokem narození pojištěnce a rokem 1977 (příklad: rok narození 1980, počet přičítaných kalendářních měsíců k věku 67 let je 6, tj. 2 x 3 roky jako rozdíl mezi 1980 a 1977).

Změny v důchodovém pojištění řeší urychlené **sjednocení důchodového věku pro muže a ženy**.

ZMĚNY OD 1. 1. 2012

Dojde ke změnám v krácení předčasných starobních důchodů?

Ano, u předčasných starobních důchodů, na které vznikne nárok po 31. 12. 2011, dochází k vyššímu krácení, je-li doba předčasnosti delší než 360 dnů. Změna znamená výraznější **snížení** procentní výměry předčasného starobního důchodu **občanů, kteří budou odcházet do předčasného starobního důchodu o 1 až 2 roky dříve**. Výše procentní výměry předčasného starobního důchodu se nově bude snižovat za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává předčasný starobní důchod, do dosažení důchodového věku:

- 0,9 % výpočtového základu za období prvních 360 kalendářních dnů (dosud toto krácení platilo pro období prvních až 720 kalendářních dnů),
- o 1,2 % výpočtového základu za období od 361. kalendářního dne do 720. kalendářního dne,
- o 1,5 % výpočtového základu za období od 721. kalendářního dne (platí dosud).